

SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARINDA KLİNİK BULGULAR

BÖLÜM 43

Enes AKYÜZ¹
Berika Esen OLCA²

DOI: 10.37609/akya.3747.c350

1. GİRİŞ

Nörolojik hastalığı olan hayvanlardaki belirtiler, hayvanın davranışları, mental durumu, genel sağlık durumu, duruş şekli, yürüyüşü, sinir sisteminin farklı bölgelerinin etkilenme derecesi, duyuşal durumu ve kraniyal sinirler ile reflekslerde fonksiyon kaybı olup olmadığına bağlı olarak değişkenlik gösterir. Sinir sistemi hastalıklarının klinik bulguları, hastalığın türü ve etkilediği bölgeler doğrultusunda farklılık göstermektedir.

2. SİNİR SİSTEMİ HASTALIKLARINDAKİ GENEL TERİMLER

Sinir sistemini etkileyen hastalıklarda apati, refleks kaybı, ataksi, duruş ve yürüyüş bozukluğu, tam veya kısmi felç, konvülsiyon, nistagmus, midriyazis, dönme ve koma gibi klinik bulgular gözlenebilir. Ayrıca bazı hastalıkların seyri sırasında, etkenin lokalizasyonuna bağlı olarak başın eğik tutulması, kraniyal sinir fonksiyon bozuklukları, körlük ve nöbet gibi kalıcı hasarlar ortaya çıkabilir.

Tanı sürecinde, hastaya ait tüm bilgiler, kan analizleri, görüntüleme yöntemleri ve diğer klinik veriler birlikte değerlendirilmelidir. Doğru ve eksiksiz anamnez alınması, hastalığın doğru

teşhis edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Hastanın yaşı, cinsiyeti, hastalık öyküsü, genel gözlem ve ırkı, teşhis sürecinde ilk ipuçlarını sağlayabilir. Bazı ırklar belirli hastalıklara yatkın olduğundan, bu bilgiler tanı konulurken mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Hastalığın ciddiyetini belirleyebilmek ve lezyon lokalizasyonunu tespit edebilmek için öncelikle ayrıntılı bir nörolojik muayene yapılmalıdır. Teşhisi desteklemek amacıyla kullanılan önemli tanı yöntemleri arasında hematoloji ve biyokimyasal laboratuvar analizleri, beyin omurilik sıvısı analizi, radyografi, miyelografi, Bilgisayarlı Tomografi, Manyetik Rezonans görüntüleme, sinir biyopsisi ve elektro-diagnostik testler yer almaktadır. Sinir sistemi hastalıklarını doğru anlayabilmek ve değerlendirebilmek için klinik semptomların ve hastalığın genel tablosunun doğru yorumlanması gereklidir. Bu bağlamda, temel nörolojik terimler ve klinik semptomlar hakkında bilgi sahibi olmak büyük önem taşımaktadır.

Mental durum: Hayvanın bilinç düzeyini, çevreye ve uyarıcılara karşı olan tepkisini temsil etmektedir. Bilinçli hayvanın çevreye ve her türlü uyarıcıya ilgisi tam olmaktadır. Konfüzyondaki hayvan durgun ve depresif olmasına rağmen uyarıcılara ve çevreye tepki verebilmektedir.

¹ Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., enesakyuz_44@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-3288-2058

² Vet. Hek., Kafkas Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları AD., berika_olca@hotmail.com, ORCID ID: 0009-0006-7464-5233.

önlemler ile tedavi girişimlerinin zamanında uygulanması mümkün olacaktır.

Sonuç olarak, kedi ve köpeklerin sinir sistemi hastalıkları karmaşık olduğu gibi, ortaya çıkan klinik bulgular da kompleks ve değişken olabilmektedir. Bu nedenle, sinir sistemi üzerinde daha fazla bilimsel çalışma yapılması gerekliliği açıktır. Bu çalışmalar sayesinde, sinir sistemi hastalıklarının doğru bir şekilde tespit edilmesi sağlanacak ve erken tedavi uygulamalarının başlatılmasıyla hayvanların yaşam kalitesi artırılabilir.

KAYNAKLAR

1. Akın F, Beşaltı Ö. Veteriner Nöroşirürji. Barışcan Matbaası. Ankara, 2000.
2. Alan EM, Erdoğan Bamaç Ö, Koenhems L. Evaluation of platelet count and platelet indices in cats and dogs diagnosed with lymphoma. *Kocatepe Vet J.* 2022; 15(3): 332-341. DOI: 10.30607/kvj.1133202.
3. Aytuğ N. Kedi Enfeksiyonları 1: Zorlayan Tanı; Kedilerin Enfeksiyöz Peritonitisi. Uludağ Univ. J Fac Vet Med. 2008; 27(1-2): 11-17
4. Aytuğ N: Köpek ve Kedilerin İç Hastalıkları, 3. Baskı, Medipres Yayıncılık, Malatya, 2019; 389-410.
5. Barnes HH. Feline Epilepsy. *Vet Clin North Am Small Anim Pract* 2018; (48): 31-43.
6. Dodurka HT, Kayar A, Or ME, Gönül R. Köpeklerde destrüktif davranış bozukluklarının tedavisinde diazepam ve fluoxetine kombinasyonunun etkisi. *İ.Ü. Veteriner Fakültesi Dergisi.* 2001; (27): 617-621.
7. Eravcı E, Demirutku A, Mutlu Z, Devecioğlu Y, Aktaş M. Kraniyal Sinirler ve Klinik Muayenesi. *Erciyes Üniv Vet Fak Derg.* 2012; 9(3): 211-220.
8. Ettinger SJ., Feldman EC. Textbook of veterinary internal medicine. Elsevier Saunders. USA, 2005.
9. Griffiths IR. Muscles. *Canine Medicine and Therapeutics.* Chapter 7, Third Ed. Blackwell Scientific Publications Editorial Offices. London, 1991.
10. Gönül R, Kayar A, Koenhems L, Or ME, Fırat İ, Sönmez K. *İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg.* 2007; 33(1): 57-62.
11. Guyton AC. Textbook of Medical Physiology. 5th.Ed. W.B. Saunders Comp. Philadelphia, London, Toronto, 1976.
12. İmren HY. Kedi ve köpek hastalıkları. Medisan yayınları. Ankara, 1998; 153-199.
13. Lavery J, Lipsitz D. Fungal Infections of the Central Nervous System in the Dog and Cat. 2005; 20(4): 212-219. doi:10.1053/j.ctsap.2005.07.001.
14. Nelson RW, Couto CG. Small animal internal medicine. Third ed. Mosby Inc. USA, 2003.
15. Ok M. Veteriner Nöroloji. Selçuk Üniversitesi basımevi, Konya, 2005.
16. Oliver JE., Lorenz MD. Handbook of veterinary neurology. W.B. Saunders Comp. Philadelphia, USA, 1993.
17. Özkan B, Gönül R. Köpeklerde Hidrosefalus Olgusuna Genel Bir Bakış. *Etik Vet Mikrobiyol Derg.* 2016; 27(2): 69-74.
18. Rıhtım MA, Aslan Ö. Köpek ve kedilerde epilepsi. *Sağlık Bilimleri Dergisi,* 2020; 29(3): 222-227. <https://doi.org/10.34108/eujhs.754285>.
19. Schaer M. Clinical medicine of the dog and cat. Manson Pub. Ltd. London, 2003.
20. Scharfman HE. The neurobiology of epilepsy. *Curr Neurol Neurosci Rep.* 2007; 7(2): 348-354.
21. Sezer K, Şimşek A. Kedi ve Köpeklerde Sinir Sisteminin Bulaşıcı Hastalıkları. *Türkiye Klinikleri J Vet Sci Intern Med-Özel Konular.* 2018; 4(1): 42-8.
22. Solikhah TI, Agustin QAD, Damaratri RA, Siwi DAF, Rafi'uttaqi GN, Hartadi VA, Solikhah GP. A review of feline infectious peritonitis virus infection. *Veterinary World,* 2024; 17(11): 2417-2432.
23. Thomas WB. Inflammatory Diseases of the Central Nervous System in Dogs. *Clinical Techniques in Small Animal Practice.* 1998; 13(3): 167-178.
24. Turbatu RM, Fernoaga C, Tudor N, Vlagioiu C. A Review Of Neurological Examination-Differential Diagnosis For Intracranial Diseases in Cats and Dogs. *Scientific Works. Series C. Veterinary Medicine.* 2018, (2); 89-94.
25. Uzunlu EO, Aras S, Zamirbekova N, Akyol ET, Arıcan M. Kedi ve Köpeklerde Görülen Yaygın Göz Hastalıkları: Retrospektif Çalışma (2018-2019). *Bozok Vet Sci.* 2020; (1): 17-22.
26. Wheeler SJ. The nervous system. *Canine Medicine and Therapeutics.* Chapter 5, Third Ed. Blackwell Scientific Publications Editorial Offices. London, 1991.
27. Wheeler SJ. Manual of small animal neurology. British small animal veterinary association. England, 2000.
28. Yalçın E. Kritik hastalıklarda nörolojik bozukluklar. Paşa S, editör. Kritik Hastalıklı Kedi ve Köpeklerde Çoklu Organ Yetmezliğine Yaklaşım. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri. 2020, 44-7.
29. Yarsan E: Kedi ve Köpek Hekimliği, Güneş Tıp Kitabevleri, Ankara, 2015; 602-609.